

O B S A H:

1/ SLEVA NA POJISTNÉM NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ NA ZAMĚSTNANCE NA ZKRÁCENÝ ÚVAZEK

2/ UPLATŇOVÁNÍ ÚROKŮ Z ÚVĚRU

3/ ZAVEDENÍ LETNÍHO ČASU V ROCE 2023

4/ NOVINKY V ZÁKONECH PRO ROK 2023

5/ PRODLOUŽENÍ DOČASNÉ OCHRANY A VÍZA ZA ÚČELEM STRPĚNÍ

6/ K POVINNOSTI OSVČ PODAT DAŇOVÉ PŘIZNÁNÍ ELEKTRONICKY

7/ ODPOVĚDI NA DOTAZY

Vážení přátelé,

v dnešním čísle informačního servisu se budeme věnovat nejzajímavějším dotazům k ročnímu zúčtování, podíváme se podrobněji na problematiku uplatňování úroků z úvěrů, upřesníme si podmínky pro uplatnění slevy na pojistném na sociální zabezpečení, zmíníme se o letním čase, o prodloužení víz pro uprchlíky z Ukrajiny a nezapomeneme ani na nově zřizované datové schránky.

UPOZORNĚNÍ: na našich webových stránkách je nabídka na **videoseminář** zabývající se ročním zúčtováním za rok 2022. V případě vašeho zájmu o něj stačí uhradit částku a obratem vám bude zaslána faktura a přístupové heslo ke spuštění videa. Video si můžete pustit opakovaně, můžete jej spustit i na více počítačích.

1/ SLEVA NA POJITNÉM NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ NA ZAMĚSTNANCE NA ZKRÁCENÝ ÚVAZEK

O této slevě jsme již informovali v době jejího schválení (zákon č. 216/2022 Sb. s datem účinnosti 1. února 2023) v DIS číslo 9/2022. Nyní si zrekapitulujeme aktuální informace a ukážeme si několik příkladů.

Podmínky nároku na slevu:

1. Nárok na slevu lze uplatnit jen na zaměstnance v **pracovním nebo služebním poměru**, který zakládá účast na nemocenském pojištění. Na dohody mimo pracovní poměr nebo na smlouvy o výkonu funkce se tato sleva nevztahuje. Stanovená týdenní pracovní doba (dále jen TPD) i úhrn vyměřovacích základů se hodnotí za všechny pracovní nebo služební poměry, i kdyby nezakládaly účast na nemocenském pojištění.
2. Základní podmínkou pro nárok na slevu je sjednání **kratší týdenní pracovní nebo služební doby než činí stanovená TPD** u zaměstnavatele, a ta musí být v rozsahu 8 až 30 hodin týdně.
3. Další podmínkou je, že **úhrn vyměřovacích základů** (dále jen VZ) zaměstnance ze všech zaměstnání v pracovním nebo služebním poměru u téhož zaměstnavatele za kalendářní měsíc **je nižší než 1,5 násobek průměrné mzdy**. Pro rok 2023 je 1,5 násobek průměrné mzdy **60486 Kč** (1,5 x 40324 Kč).
4. **Úhrn VZ** zaměstnance ze všech jeho pracovních nebo služebních poměrů u téhož zaměstnavatele **připadající v průměru na jednu odpracovanou hodinu** z úhrnu odpracovaných hodin **je nižší, než 1,15 násobek** průměrné mzdy, tj. v roce 2023 nižší, než **463,726 Kč** (40324 x 0,0115). Částka může být zaokrouhlena na 463,73 Kč (způsob zaokrouhlování není stanoven). Za odpracovanou dobu se považuje nejen skutečně odpracovaná doba, ale i doby překážek v práci na straně zaměstnavatele a důležité osobní překážky v práci, při kterých náleží zaměstnanci volno s náhradou mzdy (podle

zákoníku práce nebo jiného zvláštního zákona), která je započitatelná do VZ pro odvod pojistného na sociální zabezpečení.

Za odpracované hodiny se tedy budou považovat hodiny čerpání dovolené, hodiny, kdy měl pracovat, ale nepracoval z důvodu překážek uvedených v NV 590/2006 Sb., jestliže za ně náleží zaměstnanci náhrada mzdy (ošetření nebo vyšetření ve zdravotnickém zařízení, na vlastní svatbu, při doprovodu rodinného příslušníka do zdravotnického zařízení atd.).

Dále budou za odpracované hodiny považovány hodiny připadající na pracovní volno pro úkon v obecném zájmu (§203 ZP) – výkon funkce v odborovém orgánu, k účasti na odborovém školení, v souvislosti s dárčovstvím krve, za dobu činnosti ve vedení táborů pro děti a mládež...

Naopak za odpracované hodiny se NEBUDOU považovat hodiny prvních 14 dnů trvání DPN, za které náleží náhrada mzdy. Tato náhrada není započitatelná do VZ. K dobrovolnému navýšení náhrady se nepřihlíží. Dále se za odpracované hodiny nebudou považovat hodiny za pracovní volno, za které poskytuje zaměstnavatel náhradu mzdy dobrovolně, ze svého vlastního rozhodnutí, např. sick days.

Má-li zaměstnanec VZ, ale nemá žádnou odpracovanou hodinu, považuje se podmínka, že *úhm VZ připadající na 1 odpracovanou hodinu není vyšší, než 1,15% průměrné mzdy*, za splněnou. Vyměřovací základ se nulou nedělí.

5. **Limit 138 hodin za měsíc.** Limit 138 hodin je stanoven pro TPD 30 hodin a měsíc, který má 23 pracovních dnů. Pokud tedy zaměstnanec má sice sjednaný PP s TPD 30 hodin, ale v měsíci by odpracoval více, než 138, sleva nenáleží. Do tohoto limitu se počítají odpracované hodiny ze všech PP, který zaměstnanec má u jednoho zaměstnavatele. U zaměstnance, který v nastoupil v průběhu měsíce, nebo v průběhu měsíce skončil, se limit 138 hodin snižuje úměrně k době trvání PP.

Příklad: zaměstnanec nastoupil do PP 13.3.2023. Tzn. že v březnu trvalo 19 kalendářních dnů. Poměrný limit dostaneme výpočtem $138 \text{ hodin} : 31 \text{ KD měsíce března} \times 19 \text{ KD po které trval PP} = 84,58 = \text{zaokrouhlíme nahoru na } 85 \text{ hodin}$. Pokud by zaměstnanec odpracoval v březnu více než 85 hodin, sleva by nenáležela.

6. Před prvním uplatněním slevy je zaměstnavatel povinen **písemně informovat svého zaměstnance** o svém záměru tuto slevu uplatňovat. Do písemné informace doporučujeme mimo informace o tomto záměru také uvést, že zaměstnanec je povinen poskytnout zaměstnavateli potřebnou součinnost, neprodleně sdělit, zda současně vykonává zaměstnávání i u jiného zaměstnavatele se sjednanou kratší pracovní nebo služební dobou. Dále, že je povinen zaměstnavateli oznámit všechny změny, které mají vliv na poskytnutí slevy (vyjma věku zaměstnance a věku dítěte) a to do 8 kal. dnů. Dále zde doporučujeme uvést, že zaměstnanec má povinnost doložit zaměstnavateli všechny potřebné doklady pro uplatnění slevy, pokud už je zaměstnavatel nemá z jiných důvodů. A v neposlední řadě zaměstnance v této informaci poučit, že pokud by sdělil zaměstnavateli špatné údaje nebo včas neoznámil změny a zaměstnavatel z tohoto důvodu dostal vyměřené penále, je zaměstnanec povinen jej zaměstnavateli uhradit. Toto písemné vyrozumění doporučujeme nechat zaměstnance podepsat, abychom měli důkaz, že jsme zákonnou povinnost splnili.

Skupiny zaměstnanců, na které sleva náleží (doplnění k výkladu v DIS 9/2022):

- 1) **Je starší 55 let.** Pokud by měl tedy zaměstnanec 55. narozeniny 1. února 2023, tak starší 55 let je až 2. února. Pokud by tento zaměstnanec byl v pracovním poměru od 1. února nebo dříve, pak by sice byla splněna podmínka trvání pracovního poměru po celý měsíc, ale podmínka „starší 55 let“ by byla splněna jen po část měsíce – slevu by tedy nebylo možné uplatnit. Pokud by ovšem tento zaměstnanec nastoupil do pracovního poměru až 2. února nebo později, pak je podmínka splněna po celou dobu trvání pracovního poměru a sleva na tohoto zaměstnance by uplatněna být mohla.
- 2) **Pečuje o dítě mladší 10 let**, jehož je rodičem, nebo které má v péči nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu; za rozhodnutí příslušného orgánu se považuje rozhodnutí uvedené v § 7 odst. 10 zákona o státní sociální podpoře. Vztah k dítěti a jeho věk se prokazuje rodným listem a případně tímto rozhodnutím.
- 3) **Pečuje o osobu blízkou mladší 10 let**, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu blízkou (bez ohledu na věk), která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost); osoba blízká se posuzuje podle § 24 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, tj. manželé, příbuzní v přímé linii, děti (vlastní, osvojené, převzaté do péče, nahrazující péči rodičů), sourozenci, zeť, snacha, a manžel rodiče. Péče se prokazuje potvrzením krajské pobočky úřadu práce ČR, ne starším než 1 měsíc, vydaným na základě §29 odst. 6 z. 108/2006 Sb. o sociálních službách a čestným prohlášením.
- 4) Zároveň se **připravuje na budoucí povolání studiem**, studium se posuzuje podle zákona o důchodovém pojištění (z. 155/1995 Sb.) a za studium se pro tento účel považuje pouze denní studium. Studium se posuzuje podle §21 odst. 1 písm. a), §22 a §23 zákona o důchodovém pojištění (jde o studium na SŠ, VOŠ a VŠ s výjimkou dálkového, distančního, večerního a kombinovaného studia). Studium se prokazuje potvrzením příslušné školy a v případě studia v cizině, rozhodnutím MŠMT o tom, že studium je postaveno na roveň studiu v ČR. Není rozhodný věk studenta, sleva se poskytuje i na zaměstnance staršího 26, pokud splňuje podmínku přípravy na budoucí povolání. V uvedených §§ z. o důch. poj. není věk studenta řešen, proto by hranice 26 let ani 28 let neměla hrát roli. Věk 26 let je řešen v §20 odst. 4, kde je definováno nezaopatřené dítě. Pro účely poskytnutí slevy se zákon odvolává na §§ 21, 22 a 23, nikoli na §20. Bohužel se opět vyskytují dva názory, tedy i názor, že sleva náleží na studenta jen do 26 let věku, což je uvedeno například na webových stránkách ČSSZ. Situaci budeme sledovat a o novinkách vás budeme informovat.
- 5) V období 12 kal. měsíců před měsícem, za který se sleva uplatňuje, nastoupil jako **uchazeč o zaměstnání na rekvalifikaci**. Nárok na slevu z tohoto titulu se prokazuje potvrzením z úřadu práce. Například zaměstnanec nastoupil rekvalifikaci v květnu 2022 a dodal zaměstnavateli potvrzení z úřadu práce. Pokud by sleva na tohoto zaměstnance byla uplatňována v únoru 2023, pak se posuzuje období 12 kalendářních měsíců jako interval od 1.2.2022 do 31.1.2023, rekvalifikace byla zahájena v květnu 2022, tedy je v tomto intervalu a slevu na tohoto zaměstnance uplatnit lze. Pokud by tento zaměstnanec nastoupil v květnu 2023, pak interval je 1.5.2022 až 30.4.2023, a i v tomto

případě by podmínka splněna byla. Pokud by ovšem nastoupil až v červnu 2023, podmínka by již splněna nebyla.

- 6) **Je osobou se zdravotním postižením** podle §67 zákona o zaměstnanosti, tj. je invalidní v prvním, druhém nebo třetím stupni nebo je osobou zdravotně znevýhodněnou. Toto zdravotní postižení se dokládá posudkem nebo potvrzením orgánu sociálního zabezpečení o invaliditě nebo potvrzením nebo rozhodnutím orgánu sociálního zabezpečení o zdravotním znevýhodnění.
- 7) **Je mladší 21 let.** U této skupiny platí výjimka, zde se nemusí jednat o zkrácenou pracovní dobu. Tito zaměstnanci mohou mít plný úvazek.

Příklady:

Zaměstnanec má sjednány dva pracovní poměry (PP), každý na 20 hodin týdně.

Sleva na pojistném nenáleží ani z jednoho PP, protože součet 20+20 hodin je více než 30 hodin za týden.

Zaměstnanec má sjednány dva PP, jeden na 30 a druhý na 6 hodin týdně. Účast na nemocenském pojištění je pouze z prvního zaměstnání.

Sleva na pojistném nenáleží ani z jednoho PP, protože součet hodin z obou PP je 36 (více než 30).

Zaměstnanec má sjednány dva PP, jeden na 20 hodin týdně a druhý na 10 hodin týdně. Oba PP zakládají účast na nemocenském pojištění.

Podmínky jsou splněny z obou zaměstnání a zaměstnavatel si může vybrat, ze kterého z nich slevu uplatní. Uplatněna může být jen z jednoho PP. Zaměstnavatel si v tomto případě vybere ten PP, kde je vyšší odvod a sleva tím pádem bude také vyšší.

Zaměstnanec má sjednány dva PP, každý na 15 hodin týdně s odměnou 150 Kč za hodinu. V únoru odpracoval 60 + 60 hodin. Úhrn VZ činil 9000 + 9000 Kč.

Zaměstnanec je z obou PP účasten nemocenského pojištění, úhrn hodin je 30 hodin týdně. Jsou splněny podmínky:

- Účast na nemocenském pojištění z obou PP
- Rozsah pracovní doby je 8-30 hodin (15+15=30)
- Nepřekročí 138 h / měsíc (60+60 = 120)
- Nepřekročí 1,5 násobek mzdy (VZ činí 18000 Kč)

Zaměstnavatel si může vybrat jeden PP a z něj uplatnit slevu.

Zaměstnanec má sjednány dva PP (TPD 15 hodin a 150 Kč/h a TPD 10 hodin a 180 Kč/h) a jednu DPČ (do 20 h/týden a 150 Kč/h).

V únoru odpracoval 60h (PP1) + 40h (PP2) + 20h (DPČ)

VZ činil 9000 Kč (PP1) + 7200 Kč (PP2) + 3000 Kč (DPČ)

Jsou splněny podmínky: (k DPČ se nepřihlíží)

- Účast na nemocenském pojištění z obou PP
- Rozsah pracovní doby je 8-30 hodin (15+10=25)
- Nepřekročí 138 h / měsíc (60+40 = 100)
- Nepřekročí 1,5 násobek mzdy (VZ činí 16200 Kč)

Zaměstnavatel si může vybrat jeden PP a z něj uplatnit slevu.

Zaměstnanec má sjednaný dva PP (TPD 20 hodin a 470 Kč/h a TPD 10 hodin a 455 Kč/h).

Kontrola splnění podmínek:

- Účast na nemocenském pojištění z obou PP
- Rozsah pracovní doby je 8-30 hodin (20+10=30)
- Nepřekročí 138 h / měsíc (80+40 = 120)
- Nepřekročí 1,5 násobek mzdy (VZ činí 55800 Kč)
- Nepřekročí 1,15 násobek průměrné mzdy (55800 : 120 = 465 Kč). Tato **podmínka splněna není**, protože 465 Kč je vyšší než 463,726 Kč.

Sleva na pojistném za tento měsíc nenáleží.

Zaměstnanec má sjednaný PP s TPD 30 hodin (6 hodin na den) a 200 Kč za měsíc. V únoru (20 pracovních dní) čerpal 15 dní dovolenou a 5 dní pracoval.

VZ činí 24000 Kč (18000 Kč náhrada za dovolenou a 6000 Kč za odpracovanou dobu). Odpracováno pro účely slevy má 15+5=20 dní x 6h/den= 120 hodin.

Kontrola splnění podmínek:

- Účast na nemocenském pojištění
- Rozsah pracovní doby je 8-30 hodin (30)
- Nepřekročí 138 h / měsíc (120)
- Nepřekročí 1,5 násobek mzdy (VZ činí 24000 Kč)
- Nepřekročí 1,15 násobek průměrné mzdy (24000 : 120 = 200 Kč).

Sleva na pojistném náleží.

Zaměstnanec má sjednaný PP s TPD 30 hodin, 250 Kč/ hodinu, 30000 Kč za měsíc. Zaměstnanci byla zúčtována pololetní odměna ve výši 40000 Kč.

VARIANTY => Podmínky	Celý měsíc pracuje	DPN celý měsíc	1 den dovolená, zbytek DPN
Počet odpracovaných hodin	120	0	6
VZ (mzda+odměna)	70 000 Kč	40 000 Kč	41 500 Kč
Rozsah TPD 8-30h	30 - splněno	30 - splněno	30 - splněno
Nepřekročí 138h	120 - splněno	0 - splněno	6 - splněno
Nepřekročí 1,5x	nesplněno	splněno	Splněno
Nepřekročí 1,15x	30000/120=250 Kč	Nezjišťuje se	41500/6=6917
SLEVA	nenáleží	náleží	nenáleží

Pokud celý měsíc pracuje, VZ překročí hranici 1,5 násobku průměrné mzdy. Ve třetím sloupci, pokud jeden den dovolená a zbytek měsíce DPN, pak dojde k překročení 1,15 násobku průměrné mzdy za odpracovanou hodinu (6917 Kč za hodinu).

Může zaměstnavatel, který je uznán úřadem práce za zaměstnavatele na chráněném trhu práce využít slevu na pojistném?

Ano, tento zaměstnavatel může slevu uplatnit, ale jen na zaměstnance, který není osobou se zdravotním postižením, tj. je zaměstnancem bez zdravotního postižení a má sjednaný zkrácený úvazek a splňuje ostatní podmínky.

Kdy můžeme uplatnit slevu na pojistném na zaměstnance, který má zkrácený úvazek a dovrší 55 let věku 15. března 2023?

Slevu může zaměstnavatel uplatňovat od 1. dubna 2023. Oznámení o záměru uplatňovat slevu může zaměstnavatel podat v době od 1. března do termínu podání Přehledu o výši pojistného za měsíc duben, tedy do 20. května 2023.

Kdy musíme oznámit skončení uplatňování slevy?

Skončení uplatňování slevy se provede na předepsaném tiskopise do 8 kalendářních dnů po skončení kalendářního měsíce, ve kterém se sleva naposledy uplatňuje. Nárok na uplatňování končí skončením důvodu pro poskytování slevy (např. zaměstnanec dosáhl 21 let, zaměstnancovo dítě dosáhlo 10 let věku...).

Pokud má zaměstnanec sjednány dva zkrácené PP a jeden na 20 hodin týdně a druhý na 15 hodin (nezakládá účast na nemocenském pojištění). Můžeme uplatnit slevu z prvního PP?

Sleva na pojistném nenáleží, protože se hodnotí součet obou PP, nehledě na to, že druhý nezakládá účast na NP.

2/ UPLATŇOVÁNÍ ÚROKŮ Z ÚVĚRU

Protože se letos objevilo velké množství dotazů ohledně odpočtů úroků, rozhodli jsme se zrekapitulovat vše potřebné k tomuto tématu.

PRINCIP ODPOČTU ÚROKŮ

1. Jde o úroky z **úvěru ze stavebního spoření**, případně jiného úvěru poskytnutého stavební spořitelnou v souvislosti s úvěrem ze stavebního spoření (překlenovací úvěry či meziúvěry) nebo z **hypotečního úvěru** poskytnutého bankou včetně předhypotečních či doplňkových úvěrů souvisejících s hypotečním úvěrem. Hypoteční úvěr (§28 odst. 3 zákona o dluhopisech) je úvěr, jehož splacení včetně příslušenství je zajištěno zástavním právem k nemovitosti, i rozestavěné, pokud pohledávka z úvěru nepřevyšuje dvojnásobek zástavní hodnoty zastavené nemovitosti. Úvěr se považuje za hypoteční dnem vzniku právních účinků zástavního práva. Nemovitost se musí nacházet na území ČR nebo jiného členského státu EU nebo jiného státu tvořícího EHP.
2. Úvěr je použit na **financování bytových potřeb** (nejedná se o výstavbu, koupi, údržbu a změnu stavby prováděnou v rámci podnikání nebo pro účely pronájmu). Bytové potřeby jsou od roku 2021 uvedeny v §4b ZDP. Použije-li se nebo používá-li se bytová potřeba z části k podnikatelské nebo jiné výdělečné činnosti, lze odečet úroků uplatnit jen poměrnou částí (v takovém případě doporučujeme zaměstnance odkázat na FÚ k podání DPFO, jelikož zaměstnavatel odpovídá za správnost výpočtu, aniž by měl nástroje k ověření správnosti výpočtu poměru úroků).

Podmínkou odpočtu u účastníka/ů smlouvy úvěrové smlouvy v případě výstavby a úplatného nabytí **je podmíněna:**

1. vlastnictvím (spoluvlastnictvím) bytové potřeby po celý kalendářní rok nebo ke konci zdaňovacího období v roce zahájení odpočtu.

2. **užíváním nemovitosti** ke svému trvalému bydlení nebo **k bydlení** manžela, svých potomků, rodičů či prarodičů obou z manželů. Trvalé bydlení pro tyto účely je myšleno jako místo, kde má poplatník úmysl se trvale zdržovat.

Příklad: Rodiče koupí rodinný domek pro dceru. Na toto si pořídí úvěr (dcera není účastníkem smlouvy).

Pokud jej koupí do svého vlastnictví, pak mohou úroky z úvěru uplatňovat.

Pokud by jej však koupili do vlastnictví dcery a úroky platili sami, pak tyto úroky uplatnit nemohou, protože nejdou majiteli nemovitosti.

Příklad: Rodiče koupí rodinný domek pro dceru (oni vlastní ½ a dcera také ½), všichni tři jsou zároveň účastníky smlouvy.

Úroky může uplatnit jeden z rodičů v plné výši (nezáleží na poměru vlastněné části nemovitosti) nebo každý z účastníků ve výši 1/3. Pokud by rodiče chtěli uplatnit úroky každý, a dcera by neměla příjmy, ze kterých by mohla uplatnit, pak by její 1/3 „propadla“. V tomto případě by nešlo úroky rozdělit napůl a uplatnit je u rodičů (buď všichni rovným dílem nebo jen jeden).

Odečítat lze pouze **úroky, které zaplatil poplatník**, pokud jde o smlouvu, kde je tento poplatník jediným účastníkem. Pokud je účastníků smlouvy více (označování jako dlužníci, spoludlužníci, klienti), pak **odečet úroků může uplatit jeden z nich nebo každý, a to rovným dílem**. Nelze například, pokud jsou účastníci tři, aby si úroky dělili napůl (každý by mohl třetinu).

Na **bytové potřeby obstarané před 1.1.2021** (tedy do 31.12.2020) platí dle přechodných ustanovení zákona č. 386/2020 Sb. stále možnost uplatnit úroky až do výše **300.000 Kč za rok** případně 25.000 Kč za měsíc při uplatnění jen po část roku. U úroků z úvěrů na bytové potřeby **obstarané od 1.1.2021 pak platí hranice 150.000 Kč** při ročním uplatnění a 12.500 Kč za měsíc. Rozhodný den pro určení možné výše odpočtů je den, ve kterém došlo k pořízení bytové potřeby.

Druh bytové potřeby	Den jejího obstarání
Výstavba (RD, BD, jednotky)	Datum vydání pravomocného stavebního povolení, společného povolení nebo datum souhlasu stavebního úřadu s ohlášením stavby.
Úplatné nabytí – koupě (pozemku, RD, BD, jednotky)	Den provedení vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí.
Splacení vkladu právnické osoby za účelem získání práva nájmu	Den splacení vkladu.
Údržba a změna stavby (rekonstrukce)	Datum vydání pravomocného stavebního povolení, souhlas stavebního úřadu s ohlášením stavby.
Úhrada za převod podílu v obchodní korporaci v souvislosti s převodem práva nájmu bytu	Den úhrady.

Pokud má poplatník více úvěrů k uplatnění a ty jsou získané jak do konce roku 2020, tak po 1.1.2021, je potřeba hlídat výši uplatněných úroků. Odpočet nemůže překročit

300.000 Kč za rok. Obecně lze říci pravidlo, že pokud výše úroků za starší úvěr splňuje podmínku (max. 300.000 Kč nebo poměrnou část) a novější úvěr také splňuje podmínku (max. 150.000 Kč nebo poměrnou část), lze odečíst až 300.000 Kč a je jedno, jaká část jde ze staršího či z novějšího (ale nesmí překročit hranici 300.000 Kč u staršího resp. 150.000 Kč z nového nebo jejich poměrné části).

Příklad: Poplatník zaplatil na starší úvěr A (úvěr obstaraný do konce roku 2020) úroky ve výši 270.000 Kč, na novější úvěr B (úvěr obstaraný v březnu 2021 tedy po 1.1.2021) úroky ve výši 100.000 Kč.

Z úvěru A může uplatnit plnou výši 270.000 Kč a z úvěru B může uplatnit ještě 30.000 Kč (úvěr měl od března, tedy 10 měsíců, proto by bylo možné uplatnit $10 \cdot 12.500 \text{ Kč} = 125.000 \text{ Kč}$, ale v součtu se starším úvěrem nelze přesáhnout 300.000 Kč).

Stejně tak by bylo možné uplatnit celých 100.000 Kč (nepřekračuje hranici 125.000 Kč) z úvěru B a 200.000 Kč z úvěru A.

Příklad: Poplatník zaplatil z úvěru A úvěry ve výši 220.000 Kč a z úvěru B úroky ve výši 150.000 Kč (zadání úvěrů viz příklad 1).

Z úvěru A může uplatnit 220.000 Kč. Z úvěru B opět maximálně 125.000 Kč (za 10 měsíců), ale do 300.000 Kč zbývá již jen 80.000 Kč. 70.000 Kč tedy zůstane nevyužito.

Stejně tak může uplatnit 125.000 Kč z úvěru B a zbylých 175.000 Kč z úvěru A.

Příklad: Poplatník zaplatil z úvěru A úvěry ve výši 120.000 Kč a z úvěru B úroky ve výši 200.000 Kč (zadání úvěrů viz příklad 1).

Z úvěru B lze využít opět jen 125.000 Kč (za 10 měsíců trvání). Do hranice 300.000 Kč sice zbývá ještě 175.000 Kč, ale na starší úvěr A bylo zaplacené jen 120.000 Kč. Dohromady lze tedy uplatnit 245.000 Kč, i když na úrocích poplatník zaplatil celkem 320.000 Kč.

PROKAZOVÁNÍ ÚROKŮ Z ÚVĚRŮ

1. Smlouva o úvěru (§38I|1|b) – při počátku uplatňování
2. Každoročně potvrzením stavební spořitelny o částce úroků (§38I|1|b)
3. Dalšími doklady dle tabulky níže, podle účelu úvěru:

Bytová potřeba dle §4b	3. Prokazování
§4b 1 a – výstavba bytového domu, rodinného domu, jednotky (která nezahrnuje nebytový prostor jiný než garáž, sklep nebo komoru)	Stavební povolení, kterým se stavba umísťuje a povoluje nebo ohlášením stavby (§38I 1 c)
	po dokončení stavby výpisem z listu vlastnictví (dále jen LV) (§38I 1 c)
§4b 1 b – úplatné nabytí pozemku (za předpokladu, že na pozemku bude zahájena výstavba bytové potřeby podle písmene a) do 4 let od okamžiku nabytí pozemku) NEBO v souvislosti s pořízením bytové potřeby uvedené v písmenu c)	Výpisem z LV, v případě úvěru na pozemek po uplynutí 4 let (od okamžiku nabytí) stavebním povolením, společným povolením, kterým se stavba umísťuje a povoluje nebo ohlášením stavby. (§38I 1 d)

§4b 1 c – úplatné nabytí (koupě, vypořádání spoluvlastnictví, dražba) bytového domu, rodinného domu, rozestavěné stavby bytového nebo rodinného domu, jednotky, která nezahrnuje nebytový prostor jiný než garáž, sklep a komoru.	
§4b 1 e – údržba a změna stavby bytového nebo rodinného domu, bytu v nájmu nebo v užívání nebo jednotky, která nezahrnuje nebytový prostor jiný než garáž, sklep a komoru	LV v případě bytového nebo rodinného domu nebo jednotky, která nezahrnuje nebytový prostor jiný než garáž, sklep a komoru VE VLASTNICTVÍ (§38I 1 e)
	Nájemní smlouvu, jde-li o byt nebo jednotku, která nezahrnuje prostor jiný než garáž, sklep a komoru V NÁJMU (§38I 1 e)
	Dokladem o trvalém pobytu, jde-li o byt nebo jednotku, která nezahrnuje prostor jiný než garáž, sklep a komoru V UŽÍVÁNÍ (§38I 1 e)
§4b 1 d – splacení vkladu právnické osobě jejím členem za účelem získání práva nájmu nebo jiného užívání bytu nebo rodinného domu	Potvrzením právnické osoby, že je jejím členem (§38I 1 f)
§4b 1 g – úhrada za převod podílu v obchodní korporaci jejím členem uskutečněná v souvislosti s převodem práva nájmu nebo jiného užívání bytu (např. družstevní podíl v bytovém družstvu)	
§4b 1 f – vypořádání společného jmění manželů nebo vypořádání spoludědiců v případě, že předmětem vypořádání je úhrada podílů spojeného se získáním jednotky, která nezahrnuje nebytový prostor jiný než garáž, sklep nebo komoru, rodinného domu nebo bytového domu	Výpisem z listu vlastnictví, jde-li o bytový nebo rodinný dům byt nebo jednotku, která nezahrnuje prostor jiný než garáž, sklep a komoru VE VLASTNICTVÍ (§38I 1 g)
	Potvrzením právnické osoby o členství, je-li předmětem vypořádání podíl nebo vklad spojený s právem užívání bytu (§38I 1 g)

3/ ZAVEDENÍ LETNÍHO ČASU V ROCE 2023

Podle NV 348/2021 Sb. účinného od 1. ledna 2022 o zavedení letního času v letech 2022 až 2026 začíná letní čas v roce 2023 dne **26. března** (posun času ze 2:00 na 3:00 SEČ) a **končí dne 29. října 2023** (posun ze 3:00 na 2:00 SEČ).

V § 4 tohoto NV se řeší „vliv zavedení letního času na stanovenou týdenní pracovní dobu“.

V odst. 1 se uvádí, že „Stanovená týdenní pracovní doba u zaměstnanců, kterým počátek letního času v letech 2022 až 2026 připadne do jejich směny, pokud se tato směna v důsledku zavedení letního času zkrátí, bude v příslušném týdnu o 1 hodinu

kratší.“

V odst. 2 se říká, že „Stanovená týdenní pracovní doba u zaměstnanců, kterým konec letního času v letech 2022 až 2026 připadne do jejich směny, pokud se tato směna v důsledku ukončení letního času prodlouží, bude v příslušném týdnu o 1 hodinu delší.“

Z odst. 1 a 2 vyplývá to, že zaměstnanec, který odpracuje při přechodu na letní čas místo 40 hodin pouze 39 hodin, splnil stanovenou týdenní pracovní dobu. Naopak u zaměstnance, který při ukončení letního času odpracoval místo 40 hodin 41 hodin, je týdenní pracovní doba splněna odpracováním těchto 41 hodin a tato hodina navíc není přesčasovou prací.

Co se týče **odměňování**, tak by měl být postup zaměstnavatele následující:

- u zaměstnanců odměňovaných měsíční mzdou, obdrží zaměstnanec plnou měsíční mzdu jak při odpracování jedné hodiny navíc, tak při odpracování o jednu hodinu méně,
- u zaměstnanců odměňovaných hodinovou mzdou, by měl každý zaměstnanec obdržet mzdu za skutečně odpracované hodiny,
- stejně by se postupovalo u složek mzdy poskytovaných za hodinu práce, tj. u příplatku za práci v noci, za práci v sobotu a neděli apod.

Tzn., že zaměstnanec, odměňovaný hodinovou mzdou, který při začátku letního času odpracoval místo plánovaných 12 hodin 11 hodin (nebo místo 7,5 hodiny 6,5 hodiny), obdrží mzdu za 11 resp. 6,5 hodiny. Vzhledem k tomu, že v noční době (22,00 až 6,00 hod.) odpracoval díky posunu času pouze 6,5 hodiny, obdržel by příplatek za práci v noci za 6,5 hodiny. Pokud mu náleží ještě další příplatky (např. za práci v sobotu a neděli), postupovalo by se při jejich výpočtu obdobně, tj. náležely by za skutečně odpracované hodiny.

Obdobný postup výpočtu mzdy by se u zaměstnance uplatnil i v případě skončení letního času, kde by se zaměstnanci s hodinovou mzdou platilo vše za 13 resp. 8,5 hodin.

POZOR: pokud by zaměstnanec čerpal dovolenou v den, kdy dochází ke změně času, mělo by se mu podle našeho názoru odečíst tolik hodin dovolené kolik by skutečně strávil v práci, tj. na jaře 6,5 resp. 11 hod. a na podzim 8,5 resp. 13 hod.

4/ ZMĚNY V ZÁKONECH PRO ROK 2023

NOVINKY V ZÁKONĚ O DANI Z PŘÍJMŮ

Minimální mzda

Nařízením vlády č. 465/2022 Sb. se zvyšuje minimální mzda na částku **17.300 Kč**. (Viz DIS 1/2023 článek 5).

Průměrná mzda

Podle nařízení vlády č. 290/2022 Sb. činí průměrná mzda pro rok 2023 částku (tato průměrná mzda je rozhodující pro rozdělení sazby daně) **40.324 Kč** (viz DIS 10/2022 článek 8). **Pro účely výpočtu zálohy na daň** ze závislé činnosti podle §38h odst. 3 ZDP je definována 15% sazba zálohy do výše 4-násobku průměrné mzdy, pro rok 2023 je tato hranice **161.296 Kč**. Nad tuto hranici sráží plátce daně sazbu 23%. Pro

roční zúčtování za rok 2023 to bude částka 48-násobek průměrné mzdy, tedy **1.935.552 Kč** (§16 ZDP).

Nový pokyn GŘ D-59 od 1. ledna 2023

Generální finanční ředitelství vydalo nový Pokyn D-59, k jednotnému postupu při uplatňování některých ustanovení zákona o daních z příjmů, který nahradil stávající Pokyn D-22. V elektronické verzi jej naleznete v příloze DIS číslo 2/2023.

Osvobození zvláštních odměn za výkon funkce člena zvláštní okrskové / okrskové volební komise

Nově je v §6 odst. 9 písm. w) vloženo osvobození od daně pro zvláštní odměny za výkon funkce člena okrskové volební komise a člena zvláštní okrskové komise. Z odměn od daně osvobozených se neplatí pojistné na sociální zabezpečení. Toto osvobození se týká voleb do Parlamentu ČR, voleb do zastupitelstev krajů a obcí, voleb do Evropského parlamentu a voleb prezidenta republiky.

Povinnost podat DPFO pro poplatníky, kteří nemají příjmy ze závislé činnosti

Zvyšuje se částka pro povinnost podat DPFO pro poplatníky daně z příjmů fyzických osob při ročním příjmu (roční výše zdanitelných příjmů) nad **50.000 Kč** (§38g odst. 1 ZDP). Tato částka doposud činila 15.000 Kč za rok. Do této limitní částky se nezahrnují příjmy, které nejsou předmětem daně, příjmy od daně osvobozené a příjmy z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně. Tato částka neplatí v případě, že poplatník vykazuje daňovou ztrátu (pokud totiž vykazuje ztrátu, má vždy povinnost podat DPFO).

Povinnost podat DPFO pro poplatníky, kteří mají příjmy ze závislé činnosti

Poplatník mající příjmy ze závislé činnosti (=zaměstnanec), který podepsal Prohlášení pouze u jednoho plátce nebo postupně u více plátců a má příjmy, které nepodléhají srážkové dani, dle §§7-10 ve vyšší částce, než **20.000 Kč** (doposud byla tato hranice 6.000 Kč). Jinými slovy za rok 2023 bude možné udělat RZ zaměstnancům, kteří nemají příjmy dle §§7-10 vyšší než 20.000 Kč.

Tiskopisy pro rok 2023

- „**Potvrzení o zdanitelných příjmech ze závislé činnosti**, sražených zálohách na daň z těchto příjmů a daňovém zvýhodnění podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů za období 2023.“ tiskopis MFin 25 5460 **vzor č. 31**.

- „**Potvrzení o zdanitelných příjmech ze závislé činnosti** plynoucích na základě zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů a o sražené dani vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně z těchto příjmů za kalendářní měsíce 2023.“ tiskopis MFin 25 5460/A **vzor č. 10**.

- „**Prohlášení poplatníka daně z příjmů ze závislé činnosti**“ tiskopis MFin 25 5457 **vzor č. 26** (na FÚ dostupný v papírové podobě)

- „**Žádost o roční zúčtování záloh a daňového zvýhodnění**“ tiskopis MFin 25 5457/B **vzor č. 3** (na FÚ dostupný v papírové podobě) – lze použít i vzory č. 2 a č. 1. (podle uplatňování úroků a slevy na exekuci).

Vzory tiskopisů Prohlášení a Žádosti o RZ připravené finanční správou v ukrajinštině, lze použít pouze pro pochopení textu českých verzí. Prohlášení i Žádost lze podat pouze v českém jazyce.

Zřízení datových schránek – viz info dále

Paušální daň

Setkáváme se s dotazy, že chcete přijmout zaměstnance a on je OSVČ v paušálním režimu, uvádíme tedy základní informace k paušálnímu režimu.

Paušální režim se od 1. 1. 2023 upravuje v návaznosti na zvýšení limitu pro plátcovství daně z přidané hodnoty na 2 mil. Kč, a to tak, že dochází zároveň ke zvýšení hranice příjmů ze samostatné činnosti pro možnost vstupu poplatníků do paušálního režimu z 1 mil. Kč na 2 mil. Kč. Na základě zvýšení limitu příjmů pro možnost vstupu do paušálního režimu se zavádí 3 pásma paušálního režimu odvozená od výše a charakteru příjmů poplatníka.

- **Kdo se může stát poplatníkem v paušálním režimu?**

Poplatníkem v paušálním režimu je od prvního dne rozhodného zdaňovacího období poplatník daně z příjmů fyzických osob, který

- **je osobou samostatně výdělečně činnou** podle zákona upravujícího důchodové pojištění a podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění, na kterou se vztahují právní předpisy upravující tato pojištění a která není vyňata z povinnosti platit pojistné na veřejné zdravotní pojištění z důvodu dlouhodobého pobytu v cizině,
- **není plátcem DPH** a nemá registrační povinnost k této dani, s výjimkou registrační povinnosti identifikované osoby,
- **není společníkem** veřejné obchodní společnosti ani komplementářem komanditní společnosti,
- **není dlužníkem**, vůči němuž bylo zahájeno insolvenční řízení,
- ve zdaňovacím období bezprostředně předcházejícím rozhodnému zdaňovacímu období **nepřesáhl rozhodné příjmy pro zvolené pásmo paušálního režimu**, s výjimkou příjmů osvobozených od daně, příjmů, které nejsou předmětem daně, příjmů, ze kterých je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně,
- k prvnímu dni rozhodného zdaňovacího období **nevykonává činnost, ze které plynou příjmy ze závislé činnosti**, s výjimkou příjmů, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně a
- **podá správci daně oznámení paušálního režimu, ve kterém si zvolí pásmo paušálního režimu, a nejpozději v poslední den lhůty pro podání oznámení o vstupu do paušálního režimu učiní oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti** podle zákonů upravujících organizaci a provádění sociálního zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění; tato lhůta je zachována, je-li nejpozději v poslední den této lhůty učiněno podání obsahující údaje požadované v příslušném oznámení správci daně společně s oznámením o vstupu do paušálního režimu nebo živnostenskému úřadu společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi (u již podnikajících osob se předpokládá, že povinnosti ve vztahu k orgánům sociálního zabezpečení a veřejného zdravotního pojištění splnily při zahájení samostatné výdělečné činnosti).

- **Jaká jsou od roku 2023 pásma paušálního režimu?**

Novela zákona o daních z příjmů vymezuje 3 pásma paušálního režimu, do kterých poplatníci mají možnost vstoupit na základě rozhodných příjmů ze samostatné činnosti dosažených za předcházející zdaňovací období.

Jedná se o **horní limity** rozhodných příjmů pro vstup do paušálního režimu, proto poplatníci splňující např. podmínku pro první pásmo mají možnost dobrovolně vstoupit i do vyššího pásma. Rozhodnými příjmy pro:

I. pásmo:

- poplatníci, jejichž příjmy ze samostatné činnosti v předcházejícím zdaňovacím období nepřesáhly 1 mil. Kč, a to bez ohledu na to, z jaké samostatné činnosti tyto příjmy plynou (tedy bez ohledu jaké by k nim bylo možné uplatnit podle zákona o daních z příjmů výdaje procentem z příjmů),
- poplatníci s příjmy ze samostatné činnosti v předcházejícím zdaňovacím období až do výše 1,5 mil. Kč, pokud alespoň 75 % těchto příjmů tvoří příjmy, k nimž lze podle zákona o daních z příjmů uplatnit výdaje procentem z příjmů ve výši 80 % nebo 60 %,
- poplatníci s příjmy ze samostatné činnosti v předcházejícím zdaňovacím období až do výše 2 mil. Kč, pokud alespoň 75 % těchto příjmů tvoří příjmy, k nimž lze podle zákona o daních z příjmů uplatnit výdaje procentem z příjmů ve výši 80 %.

II. pásmo:

- poplatníci, jejichž příjmy ze samostatné činnosti nepřesáhly v předcházejícím zdaňovacím období 1,5 mil. Kč, a to bez ohledu na to, z jaké samostatné činnosti tyto příjmy plynou (tedy jaké by k nim bylo možné uplatnit podle zákona o daních z příjmů výdaje procentem z příjmů),
- poplatníci s příjmy ze samostatné činnosti v předcházejícím zdaňovacím období až do výše 2 mil. Kč, pokud alespoň 75 % těchto příjmů tvoří příjmy, k nimž lze podle zákona o daních z příjmů uplatnit výdaje procentem z příjmů ve výši 80 % nebo 60 %.

III. pásmo:

- poplatníci, jejichž příjmy ze samostatné činnosti nepřesáhly v předcházejícím zdaňovacím období 2 mil. Kč, a to bez ohledu na to, z jaké samostatné činnosti tyto příjmy plynou (tedy jaké by k nim bylo možné uplatnit podle zákona o daních z příjmů výdaje procentem z příjmů).

Pozn.:

Výdaji procentem z příjmů ve výše uvedeném smyslu se rozumí výdaje dle § 7 odst. 7 zákona o daních z příjmů, tj. výdaje, které by mohl poplatník uplatnit v případě, že by uplatňoval výdaje procentem z příjmů. Neznamena to, že poplatník tímto způsobem výdaje skutečně uplatňoval, ale jedná se o procentuální výši výdajů, které bylo případně možné uplatnit ve vazbě na charakter provozované činnosti.

Mezi jednotlivými pásmy paušálního režimu lze, na základě oznámení podaném poplatníkem, přecházet vždy od začátku zdaňovacího období. V průběhu zdaňovacího období nelze zvolené pásmo paušálního režimu měnit.

ROZHODNÁ ČÁSTKA PRO ÚČELY ZDRAVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ A PRO ÚČAST NA NEMOCENSKÉM POJIŠTĚNÍ

Rozhodná částka od 1. ledna 2023 činí **4.000 Kč** viz DIS 10/2022 článek 9.

ZÁKONNÁ REGISTRACE K DPH

Od 1. ledna 2023 dochází ke zvýšení limitu obratu pro povinnou registraci k DPH z 1 mil. Kč na 2 mil. Kč za 12 po sobě jdoucích bezprostředně předcházejících kalendářních měsíců.

ZRUŠENÍ EET

Zákonem 458/2022 Sb. došlo definitivně ke zrušení zákona 112/2016 Sb. o evidenci tržeb a to znamená, že systém EET nebude od 1. ledna 2023 funkční, a to ani pro dobrovolnou evidenci. Pokud by i po tomto datu byly zasílány údaje o tržbě, již nebudou zaevidovány a pokladní zařízení neobdrží od správce daně fiskální identifikační kód (FIK). S ukončením evidence není potřeba činit žádné kroky, nic oznamovat, nic vracet, zneplatňovat certifikáty... Pokud pokladní zařízení umožňuje vypnutí evidence tržeb, finanční správa doporučuje tuto funkci využít.

5/ PRODLOUŽENÍ DOČASNÉ OCHRANY A VÍZA ZA ÚČELEM STRPĚNÍ

Novela zákona 65/2022 Sb. upravuje dobu platnosti víz strpění pro uprchlíky z Ukrajiny.

Prodloužení dočasné ochrany (§7b)

Nebyla-li dočasná ochrana ukončena na úrovni EU, prodlužuje se dočasná ochrana, která byla udělena v roce 2022, ode dne 1. dubna 2023 nebo ode dne následujícího po dni uplynutí platnosti dočasné ochrany (nastal-li tento okamžik dříve, než 30. září 2023) jestliže se cizinec zaregistroval k jejímu prodloužení do 31. března 2023 prostřednictvím elektronického formuláře na stránkách Ministerstva vnitra. Dostaví-li se cizinec do 30. září 2023 k vyznačení vízového štítku, prodlužuje se dočasná ochrana do 31. března 2024. Pokud se zaregistruje, ale nedostaví se, končí dočasná ochrana 30. září 2023. Pokud se cizinec nezaregistruje k prodloužení, dočasná ochrana končí dnem 31. března 2023.

Prodloužení víza za účelem strpění (§7e)

Vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území ČR udělené od 24. února 2022 se považuje za platné **do 31. března 2024**. Cizinec s tímto vízem se může po předchozím sjednání termínu dostavit na Ministerstvo vnitra k vyznačení nového vízového štítku s prodlouženou platností, jinak štítek vyznačen nebude.

Od 1. ledna 2023 se vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění na území ČR uděluje do 31. března 2024. (§7f)

Pozn. Státní příslušník Ukrajiny, který odcestoval na Ukrajinu v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny, vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, může u zdravotní pojišťovny, u které je pojištěn, učinit o tomto písemné prohlášení podle §8 odst. 4 zákona o veřejném zdravotním pojištění, a to i zpětně (nejdéle od 24. února 2022). V takovém případě není pojištěnec povinen za toto období platit pojistné až do doby, kdy se opět přihlásí. S opětovným přihlášením je povinen doložit dobu pobytu na Ukrajině. (§7a z 65/2022 Sb.)

6/ K POVINNOSTI OSVČ PODAT DAŇOVÉ PŘÍZNÁNÍ ELEKTRONICKY

Citujeme ze stránek finanční správy: „V souvislosti s rozšířením okruhu osob, kterým se **datové schránky zřizují „automaticky“** (resp. bez ohledu na vůli osoby, které je datová schránka zřizována) ze zákona, ke kterému došlo **k 1. lednu 2023** novelizací zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů, může především u osob samostatně

výdělečně činných (OSVČ) dojít k nejasnostem při podávání daňových přiznání a k chybnému podání (listinnou namísto elektronickou formou).

Je třeba zdůraznit, že **se zpřístupněním datové schránky podnikající fyzické osoby zřízané ze zákona** je spojena povinnost osoby, které byla tato datová schránka zpřístupněna, činit formulářová podání (typicky podat daňové přiznání) elektronicky, a to ve vztahu k těm podáním, která se vztahují k činnosti, ve které alespoň částečně vystupuje **jako podnikající fyzická osoba** (tedy např. jde-li o přiznání k dani z příjmů fyzických osob podávané za příjmy související s její podnikatelskou činností). V takovém případě nicméně lze k podání daňového přiznání finančnímu úřadu v elektronické formě **využít nejen datovou schránku, ale i některý z jiných možných způsobů autorizované elektronické komunikace na dálku** (např. prostřednictvím portálu MOJE daně).

Pokud fyzická osoba zasílá podání vůči finančnímu úřadu ze své datové schránky, pak je zcela lhostejné, o jaký konkrétní typ datové schránky se jedná (tj. zda je to její datová schránka fyzické osoby-nepodnikající či fyzické osoby-podnikající). Každá datová schránka, která byla zřízena právě této konkrétní fyzické osobě, poskytuje plnou autorizaci jejího podání, a může proto své podání zaslat z jakékoliv ze svých vlastních datových schránek.

K 1. lednu 2023 došlo v této souvislosti i k novelizaci daňového řádu. V návaznosti na existenci datové schránky je vznik povinnosti podat formulářová podání (zejména daňová přiznání) v elektronické podobě spojen se zpřístupněním datové schránky zřízané ze zákona, tj. **povinnost činit podání elektronicky vzniká až okamžikem zpřístupnění datové schránky**, nikoli jejím pouhým zřízením.

Upozorňujeme, že zpřístupnění datové schránky zřízané ze zákona má podstatný dopad mj. na formu komunikace osob, kterým se takové datové schránky od 1. ledna 2023 zřizují, s finančními úřady (a jejich územními pracovišti) a na doručování písemností těmto osobám ze strany orgánů Finanční správy ČR. Některá podání budou tyto osoby nově povinny činit výhradně elektronicky (nikoliv výhradně datovou schránkou, viz výše) a doručováno jim bude primárně prostřednictvím datové schránky.“

Informační shrnutí a odpovědi na dotazy k datovým schránkám je uvedeno na webové adrese: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane-elektronicky/datove-schranky/informacni-shrnuti-a-odpovedi-na-dotazy>

Dodáváme, že za zpřístupnění datové schránky se považuje okamžik prvního přihlášení (přístupové údaje zasílá Ministerstvo vnitra bezodkladně po zřízení datové schránky, nejpozději však 15. dnem po dni doručení přístupových údajů. Od okamžiku zpřístupnění datové schránky má podnikající FO (i OSVČ bez identifikačního čísla) povinnost činit veškerá daňová tvrzení elektronicky. Pokud tedy FO zpřístupní schránku, a ještě neodevzdala DPFO za rok 2022 v písemné formě, má tímto okamžikem povinnost podat DPFO elektronicky datovou schránkou.

7/ ODPOVĚDI NA DOTAZY

12/2023 Zaměstnanec koupil byt k trvalému bydlení na hypoteční úvěr v květnu 2022. Potvrzení o zaplacených úrocích má ve výši 150.000 Kč. Lze je uplatnit v této výši?

Vzhledem k tomu, že byt byl pořízen v květnu, pak lze uplatnit 8/12 z částky 150.000 Kč, tedy $8 \cdot 12.500 \text{ Kč} = 100.000 \text{ Kč}$.

13/2023 Naše zaměstnankyně do RZ předložila hypoteční smlouvu na rekonstrukci nemovitosti svých rodičů (na LV jsou rodiče), ve které trvale bydlí (tuto adresu má v občanském průkazu), ale není vlastníkem nemovitosti. S rodiči nemá ani uzavřenu žádnou nájemní smlouvu. Můžeme jí úroky uplatnit?

Ano, úroky uplatnit můžete, pokud zaměstnanec doloží trvalé bydlení například občanským průkazem. Viz §38I odst. 1, písm. e).

14/2023 Pokud je smlouva o úvěru nazvána jako spotřebitelský úvěr, lze uznat do RZ úroky z takového úvěru?

V roce 2016 (1. prosince) nabyl účinnosti zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru. Od této chvíle jsou hypoteční úvěry (účelově určené na bytové potřeby a zajištěné zástavním právem k nemovitosti) poskytnuté stavební spořitelnou také spotřebitelským úvěrem. Pokud je však taková smlouva označena jako smlouva o spotřebitelském úvěru, je potřeba z jejího textu zjistit, zda je úvěr jistěn zástavou nemovitosti a jsou tak splněny podmínky hypotečního úvěru.

15/2023 Zaměstnanec uvedl do RZ adresu bytové potřeby, která neodpovídá jeho trvalé adrese, kterou má na občanském průkazu. Na LV je uveden zaměstnanec. Na dotaz sdělil, že bytovou potřebu užívají k trvalému bydlení jeho rodiče. Můžeme mu úroky uplatnit?

Úroky uplatnit můžete, protože je splněna podmínka vlastnictví nemovitosti a užívání k trvalému bydlení poplatníka, jeho manžela/ky, pra/rodičů a dětí obou z manželů (v tomto případě rodičů). Ani rodiče v tomto místě nemusí mít trvalý pobyt dle občanského průkazu. Poplatník v Žádosti o RZ čestně prohlašuje, že bytová potřeba je užívána k trvalému bydlení.

16/2023 Zaměstnanec uplatňuje úroky z úvěru na koupi pozemku, ale ještě nemá stavební povolení (ještě ale neuplynuly 4 roky od nabytí). Co se stane pokud do 4 let od nabytí pozemku s výstavbou nezapočne?

Pokud do 4 let od nabytí pozemku pořízenému po 1.1.2021 (nebo do 4 let od okamžiku uzavření úvěrové smlouvy na pořízení pozemku do 31.12.2020) nezapočne výstavba bytové potřeby, pak nárok na uplatnění odpočtu nezdanitelné části daně zaniká a příjmem podle §10 se ve zdaňovacím období, ve kterém k této skutečnosti došlo, stávají částky, o které byl v předchozích letech základ daně snížen.

17/2023 Můžeme v RZ uplatnit zaměstnanci slevu na manželku, která zemřela 18. února 2022?

Ano, pokud splňuje nepřekročení hranice příjmů 68.000 Kč, pak lze poskytnout v tomto případě slevu ve výši 2/12.

18/2023 Máme zaměstnance, který je invalidní ve 3. stupni a v průběhu měsíce února mu byl přiznán starobní důchod. Můžeme mu i nadále poskytovat slevu na invaliditu a započítávat si do plnění povinného podílu a na slevu dle §35 odst. 1 ZDP?

Co se týká slevy na dani, je potřeba aby si tento zaměstnanec došel na finanční úřad a požádal o vystavení potvrzení o souběhu invalidity a starobního důchodu (§38l odst. 2 písm. c). Na jeho základě můžete pak slevu na invaliditu poplatníkovi nadále poskytovat i od měsíce března (bez tohoto potvrzení bude náležet sleva na invaliditu jen za leden a únor).

Pro započítání do povinného podílu nebo nároku na slevu dle §35 odst. 1 k žádné změně nedochází (podle §67 zákona o zaměstnanosti jdou osobami se zdravotním postižením fyzické osoby, které jsou orgánem sociálního zabezpečení uznány invalidní v 1., 2. nebo 3. stupni, což dokládají dle odst. 3 posudkem nebo potvrzením orgánu sociálního zabezpečení) a zaměstnance lze uplatnit, dokud nedojde k ukončení invalidity a v případě povinného podílu pak je možné jej ještě započítat po dobu 12 měsíců po ukončení. To že již není invalidní důchod vyplácen nemá v tomto případě žádný vliv.

19/2023 Náš zaměstnanec uplatňoval nezdanitelnou část základu daně a my jako zaměstnavatel jsme mu přispívali na životní pojištění. Zaměstnanec toto pojištění v roce 2022 zrušil a založil si nové životní pojištění, které také splňuje podmínky pro daňovou uznatelnost. Má povinnost dodávat předchozí leta?

Pokud došlo k převedení částky odkupného (dříve odbytného) přímo mezi účty pojistných smluv nedochází k porušení podmínek daňové uznatelnosti a zaměstnanec může v tomto roce uplatnit jak částku ze staré smlouvy, tak z nové smlouvy.

Pokud by nebyla splněna podmínka 60+60 a peníze by ze staré smlouvy byly zaslány na účet zaměstnance, jednalo by se o porušení podmínek a příjem podle §10 by byl součet uplatněných nezdanitelných částek základu daně za 10 let před porušením podmínek (tedy porušení v roce 2022 – za rok 2022 už neuplatní, dodává za roky 2012-2021) pokud by byly vyšší, než 6.000 Kč a příjem podle §6 by činily příspěvky zaměstnavatele od roku 2015 (dodává od 2015 do konce smlouvy v roce 2022).

20/2023 Máme zaměstnance, který si chce uplatňovat daňové zvýhodnění na děti jednou ročně. Je to možné?

Ano, zaměstnanec může daňové zvýhodnění uplatňovat buď průběžně v roce (pokud splňuje podmínku výdělku minimálně ve výši poloviny minimální mzdy (letos tedy 8.650 Kč – polovina z 17.300 Kč) a vepíše děti do Prohlášení a zároveň dodá potvrzení od druhého z manželů, že ten neuplatňuje a děti řádně prokáže rodným listem. Stejně tak ale může zaměstnanec děti vepsat do Prohlášení dodatečně do 15.2. a uplatnit je v ročním zúčtování za celý rok, opět za předpokladu, že jeho příjmy jsou vyšší, než 6ti násobek minimální mzdy, tedy 103.800 Kč. Ovšem u této varianty připomeňme, že pokud by z jakéhokoli důvodu (např. dlouhodobá nemoc) nedosáhl v roce této výše mzdy, nemá nárok na žádné bonusy, i přesto, že by například v první části roku (před nemocí) splňoval podmínku výdělku ve výši vyšší než polovina minimální mzdy. V tomto případě, pokud by bonusy pobíral v průběhu roku a na konci roku neměl vyšší příjmy, než 130.800 Kč, tak o bonusy vyplacené na počátku roku nepřijde, pokud bude žádat o roční zúčtování. Tyto bonusy by musel vrátit v případě, že by z jakéhokoli důvodu podával daňové přiznání.

21/2023 Do září 2022 u nás pracoval zaměstnanec, který v říjnu odešel do důchodu a nyní nás žádá o provedení ročního zúčtování. Můžeme mu jej provést a pokud ano, slevu na poplatníka uplatníme celou?

Ano, můžete, pokud už jinde od října do prosince nepracoval a jste tedy jeho poslední plátce daně v roce. Slevu na poplatníka uplatníte celou, pokud u vás měl podepsané prohlášení (sleva náleží buď celá nebo nenáleží vůbec). Jestliže v průběhu roku odváděl ze svých příjmů nějakou daň, pak mu pravděpodobně vznikne přeplatek na dani z titulu uplatnění slevy na poplatníka za tři měsíce (X-XII).

Závěrečný pozdrav je opět od pana MURPHYHO:

Jde-li to s věcmi do háje, nikdo netuší, jak může být hluboký.
